

Beleid aangepaste toetsing

Minkema College Steinhagenseweg

Maart 2021

Inhoud

Aangepaste toetsing	3
Wanneer kunnen er aanpassingen worden gedaan?	3
Toetsen, schoolexamens en centrale examens	3
Compensatie en dispensatie	3
Steinpas.....	4
Computer als schrijfgerei.....	4
Toelichting per beperking	4
Stappenplan aangepaste toetsing	8

Aangepaste toetsing

Het gewenste eindpunt in het voortgezet onderwijs is voor iedere leerling het diploma. Om dit diploma te behalen ligt een programma met eisen aan de basis, waar iedere leerling aan dient te voldoen. Soms gebeurt het echter dat er sprake is van een belemmering waardoor de tussenstappen richting die eindstreep moeizamer verlopen. Voor die leerlingen kunnen er in deze tussenstappen wel enige aanpassingen worden gedaan, waardoor de leerling in staat wordt gesteld om te laten zien dat hij toch aan de eisen kan voldoen. In dit document worden de mogelijke aanpassingen - met bijbehorende voorwaarden - omschreven.

Bovengenoemde voorwaarden zijn onder andere vastgelegd in artikel 55 in het Examenbesluit VO. Hier worden kaders gegeven voor de wijze van examinering voor leerlingen met een beperking. In artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO wordt ook aangegeven dat de school elke aanpassing in de wijze van examinering dient te melden aan de inspectie. Sommige afwegingen en beslissingen bij het centraal examen berusten bij de school en het CvTE (College voor Toetsen en Examens), andere zijn een zaak tussen de school en de inspectie. Het CvTE moet betrokken worden bij alle voorgenomen wijzigingen die de inhoud van het examen raken of kunnen raken. In dit huidige document worden de mogelijke wijzigingen beschreven.

De aanvraag voor aangepaste toetsing wordt gedaan door de zorgcoördinator van de afdeling. Mochten er leerlingen zijn waarvoor de aangepaste toetsing nog niet is aangevraagd en die er toch voor in aanmerking komen, meldt dit dan bij de zorgcoördinator.

Wanneer kunnen er aanpassingen worden gedaan?

Voor het doen van aanpassingen zijn er een aantal voorwaarden opgesteld. Deze gelden als volgt:

- Er dient sprake te zijn van een beperking. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld dyslexie, ADHD, of andere diagnoses. Deze beperkingen zijn er vaak meer dan zomaar kan worden opgesomd. Een aantal veelvoorkomende beperkingen in het onderwijs, met de daarbij behorende aanpassingen, worden hieronder beschreven.
- Voor de meeste beperkingen dient een deskundigenverklaring/onderzoeksverslag aanwezig te zijn. Deze dient te zijn opgesteld en ondertekend door een psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater. Duidelijk dient te zijn waar het onderzoek heeft plaatsgevonden (of waar de verklaring is afgegeven) en op welke datum dit is gebeurd. Mochten er andere aanpassingen gewenst zijn buiten een verlenging van de duur van de toets, dan dienen deze te zijn beschreven in de verklaring (tenzij er sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap). Op het Minkema College worden de verklaringen bekeken door de zorgcoördinator en/of de orthopedagoog om te beoordelen of deze voldoende zijn voor de aanvraag van aangepaste toetsing.

Toetsen, schoolexamens en centrale examens

Bij toetsen en de schoolexamens gelden de regels die de school zelf heeft ingevoerd en zijn de regels van het CvTE van toepassing. Om de juiste voorbereidingen te treffen voor de centrale examens en de kans van slagen voor de leerling zo groot mogelijk te maken, is besloten om de regels van het CvTE op het Minkema College ook toe te passen bij de toetsen en schoolexamens. De enige uitzonderingen op deze regel zijn hieronder beschreven.

Compensatie en dispensatie

In verklaringen wordt er soms gesproken over compensatie en dispensatie.

- Dispensatie is uiterst beperkt. Gedurende de schoolcarrière zou er voor een leerling met dyslexie in uitzonderlijke situaties dispensatie voor een taal kunnen worden verleend (zie dyslexiebeleid Stein). Wat betreft de examenvakken is de enige vrijstellingsmogelijkheid

lichamelijke oefening voor leerlingen met een fysieke beperking (zie beleid LO vrijstellingen Stein).

- Compensatie in de vorm van genoegdoening elders ('Dit is voor jou lastig, we geven je elders een bonus of een mildere beoordeling') is niet van toepassing.

In de regelingen rondom het examen wordt niet gesproken over dispensatie of compensatie. Het uitgangspunt is: het examen dient te toetsen of de leerling voldoet aan de exameneisen. Die exameneisen zijn bindend, als daarop een uitzondering kan worden gemaakt, moet dat expliciet in de regelgeving zijn vermeld. De wijze van examinering kan er echter toe leiden dat een leerling een belemmering ondervindt bij het laten zien dat hij aan de exameneisen voldoet. Die belemmering dient zo mogelijk worden weggenomen. Door extra hulpmiddelen of door aanpassingen in het examen zelf, maar met inachtneming van de exameneisen (*Kandidaten met een beperking, examenblad.nl*)

Steinpas

Op het Minkema College, locatie Steinhagenseweg, wordt er gewerkt met Steinpassen. Deze worden aangemaakt op basis van de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag waarover hierboven meer is te lezen. Op de Steinpas staat welke aanpassingen er voor de leerling mogen worden ingezet. De Steinpas wordt digitaal verzonden naar de leerling en is terug te vinden in Magister. Ook staat er een digitaal document op de sectieschijf met groepsoverzichten van leerlingen met een Steinpas. Hierin staat de inzet van de toetstijdverlenging en verklanking (meest voorkomende aanpassingen) duidelijk per leerling genoteerd.

Computer als schrijfgerei

Voor de inzet van de computer als schrijfgerei zijn er specifieke regels opgesteld. Deze staan omschreven in het beleidsstuk "Computer als schrijfgerei".

Toelichting per beperking

Onderstaande toelichting is gegeven voor de veelvoorkomende beperkingen die wij tegenkomen in het voortgezet onderwijs. Voor andere beperkingen wordt geadviseerd contact op te nemen met de zorgcoördinator en/of orthopedagoog.

Leerlingen met dyslexie

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag, zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).
- Verklanking met behulp van voorleessoftware.
- Gebruik van de computer als schrijfgerei, waarbij voor dyslectici de spellingscontrole mag worden gebruikt (zie ook beleid Computer als schrijfgerei), ook voor examens waarin spelling wordt beoordeeld.
- In het eerste en tweede leerjaar worden spellingsfouten voor de leerlingen met dyslexie beperkt meegeteld. In de bovenbouw geldt dat spellingsfouten ten alle tijden worden meegeteld. Er is voor het centraal examen geen sprake van een verminderde aftrek voor dyslectische leerlingen of van het niet meetellen van 'typische dyslexiefouten'.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

De volgende aanpassingen zijn **niet** toegestaan:

- Digitaal woordenboek.
- Spellingkaarten, grammaticakaarten of stappenplannen.

Leerlingen met dyscalculie

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag, zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten) bij vakken waarin rekenen wordt getoetst. Het gaat op het Minkema College om de vakken wiskunde, rekenen, economie, economie & ondernemen.
- Standaard rekenkaarten van het CvTE.
- Gebruik van een rekenmachine bij toetsen en examens bij de vakken rekenen, wiskunde, economie en economie & ondernemen.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

De volgende aanpassingen zijn **niet** toegestaan:

- Eigen reken- en/of formulekaarten.

Leerlingen met ADHD/ADD

Een deskundigenverklaring/onderzoeksverslag omtrent de beperking dient aanwezig te zijn. De volgende aanpassingen zijn toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).
- Inzetten van pauze, enkel bij examens. Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze. Daarnaast geldt vanzelfsprekend dat de school voorkomt dat andere leerlingen hinder ondervinden van de pauze-activiteit. Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, hoeft dit niet te zijn beschreven in de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. De pauze mag (uiteraard) niet worden besteed aan vakinhoudelijke activiteiten. Voor de keuze van het pauzemoment bestaan ook verschillende voorkeuren. Het is van belang van te voren de gewenste vorm goed vast te leggen.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

Leerlingen met een autisme spectrum stoornis

Een deskundigenverklaring/onderzoeksverslag omtrent de beperking dient aanwezig te zijn. De volgende aanpassingen zijn toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).
- Inzetten van pauze, enkel bij examens. Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze. Daarnaast geldt vanzelfsprekend dat de school voorkomt dat andere leerlingen hinder ondervinden van de pauze-activiteit. Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, hoeft dit niet te zijn beschreven in de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. De pauze mag (uiteraard) niet worden besteed aan vakinhoudelijke activiteiten. Voor de keuze van het pauzemoment bestaan ook verschillende voorkeuren. Het is van belang van te voren de gewenste vorm goed vast te leggen.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

Leerlingen met (faal)angst

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag, zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).
- Inzetten van pauze, enkel bij examens. Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze.

Daarnaast geldt vanzelfsprekend dat de school voorkomt dat andere leerlingen hinder ondervinden van de pauze-activiteit. Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, hoeft dit niet te zijn beschreven in de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. De pauze mag (uiteraard) niet worden besteed aan vakinhoudelijke activiteiten. Voor de keuze van het pauzemoment bestaan ook verschillende voorkeuren. Het is van belang van te voren de gewenste vorm goed vast te leggen.

- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

Leerlingen met een visuele beperking

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij kandidaten met een visuele beperking is geen deskundigenverklaring nodig. Voor kandidaten met een visuele beperking wordt maatwerk geleverd. Dat kan zijn:

- Een examen als digitaal Word-bestand geschikt voor de brailleleesregel.
- Een examen als digitaal Word-bestand geschikt voor spraak en/of vergroting van het lettertype.
- Verlenging van toetstijd. De verlenging van de tijdsduur bij kandidaten met een visuele beperking is niet de standaard toetstijdverlenging. Als richtlijn geldt 50% tijdverlenging voor slechtzienden, 100% voor kandidaten die braille gebruiken. Verlenging met meer dan een half uur kan ertoe leiden dat het niet goed mogelijk is om twee examens op een dag af te leggen. Dan kan worden uitgeweken naar het tweede en eventueel het derde tijdvak.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

Indien nodig worden de examens aangepast op visuele kenmerken die de toegankelijkheid hinderen – zonder de exameneisen als zodanig te wijzigen. Afbeeldingen kunnen worden toegelicht, formules kunnen worden herschreven, opgaven met een sterk visueel karakter kunnen worden aangepast of vervangen door andere opgaven, grote tabellen waaruit globale conclusies moeten worden getrokken kunnen zijn verkleind, enzovoort.

Leerlingen met een auditieve beperking

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij kandidaten met een auditieve beperking is geen deskundigenverklaring nodig. De volgende aanpassingen zijn toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).
- Als de leerling in het onderwijs ondersteuning krijgt van een gebarentolk, is dat ook toegestaan bij de schoolexamens en centrale examens. Voorwaarde is, dat de gebarentolk 'op verzoek vertaalt' en niet nader toelicht als de taal als zodanig een struikelblok is.
- Voor de digitale centrale examens Nederlands, Engels, Duits en nask1 BB en KB wordt een aangepaste variant (.dos, dos staat voor doof- of slechthorend) geleverd. Andere examens bevatten geen functioneel geluid. Het voor leerlingen met een auditieve beperking aangepaste digitale centrale examen hoeft **niet** speciaal te worden besteld.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

De volgende aanpassingen zijn **niet** toegestaan:

- Ontheffing voor luistervaardigheid.
- Compensatie voor vertraagde ontwikkeling van taalvaardigheid; taalvaardigheid is bij de centrale examens een expliciet onderdeel van de exameneisen.

Leerlingen met een TOS

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag, zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).

- Verklanking met behulp van voorleessoftware.
- Gebruik van de computer als schrijfgerei, waarbij spellingscontrole enkel bij de centrale examens Nederlands bb papier, kb papier en gl/tl uitgeschakeld dient te worden.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

Anderstalige leerlingen met kort verblijf in Nederland

Op basis van de volgende eisen kunnen er aanpassingen in toetsing worden gedaan (er dient sprake te zijn van alle onderstaande punten):

- Er is onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal;
- En Nederlands is niet de moedertaal van de leerling;
- En er is minder dan zes jaar onderwijs gevolgd in Nederland.

De mogelijke aanpassingen op basis van bovenstaande eisen zijn:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten). Als sprake is van tijdverlenging op grond van anderstaligheid en kort verblijf in Nederland (hoogstens zes jaar) én van dyslexie, kan twee maal een half uur worden toegekend.
- Vertalend woordenboek van en naar de moedertaal. De leerling dient dit woordenboek zelf mee te nemen.
- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

Leerlingen met een medische beperking

Een medische verklaring dient aanwezig te zijn. Op basis van deze verklaring kan er op maat worden gekeken naar wat er nodig is. Voor deze leerlingen is in ieder geval toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).

Leerlingen met diabetes of epilepsie

Een medische/deskundigenverklaring omtrent de beperking dient aanwezig te zijn. De volgende aanpassingen zijn toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).
- Inzetten van pauze, enkel bij examens. Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze. Daarnaast geldt vanzelfsprekend dat de school voorkomt dat andere leerlingen hinder ondervinden van de pauze-activiteit. Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, hoeft dit niet te zijn beschreven in de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. De pauze mag (uiteraard) niet worden besteed aan vakinhoudelijke activiteiten. Voor de keuze van het pauzemoment bestaan ook verschillende voorkeuren. Het is van belang van te voren de gewenste vorm goed vast te leggen.

Leerlingen een depressieve stoornis

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag, zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (een toets van 50 minuten wordt met 15 minuten verlengd, een toets van 100 minuten wordt verlengd met 30 minuten).
- Inzetten van pauze, enkel bij examens. Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze. Daarnaast geldt vanzelfsprekend dat de school voorkomt dat andere leerlingen hinder ondervinden van de pauze-activiteit. Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, hoeft dit niet te zijn beschreven in de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. De pauze mag (uiteraard) niet worden besteed aan vakinhoudelijke

activiteiten. Voor de keuze van het pauzemoment bestaan ook verschillende voorkeuren. Het is van belang van te voren de gewenste vorm goed vast te leggen.

- Apart lokaal. Voor leerlingen met toetstijdverlenging is er tijdens de schoolexamens een apart lokaal beschikbaar.

Stappenplan aangepaste toetsing

Voor de aanvraag van aangepaste toetsing worden er een aantal stappen gezet. Hieronder staat dit proces omschreven. Bij onduidelijkheden wordt geadviseerd om contact op te nemen met de zorgcoördinator.

In geval van nieuwe leerlingen in de brugklas

1. Het lid van plaatsingscommissie noteert van welke beperking sprake is bij de nieuwe leerling. Hij/zij vraagt op de basisschool om overdracht van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag.
2. Het lid van de plaatsingscommissie maakt een overzicht van de nieuwe leerlingen met een beperking. Hij/zij deelt dit met de zorgcoördinatoren. In dit overzicht staat genoteerd van welke beperking er sprake is.
3. De mentor doet in overleg met de zorgcoördinator een check of het dossier van de nieuwe leerling compleet is. Is dit niet het geval, dan wordt dit doorgegeven aan de zorgcoördinator.
4. De zorgcoördinator neemt contact op met de ouders van de nieuwe leerling met een beperking wanneer er een deskundigenverklaring en/of onderzoeksverslag ontbreekt.
5. De zorgcoördinator checkt in overleg met de orthopedagoog de binnengekomen deskundigheids-verklaringen op volledigheid. Is de verklaring niet volledig, dan zal de zorgcoördinator contact opnemen met de ouders voor een aanvulling.
6. De deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag wordt fysiek opgeslagen in het leerling-dossier bij de administratie. De zorgcoördinator zorgt dat er een digitale versie opgeslagen is in het digitale zorgdossier.
7. De zorgcoördinator creëert in overleg met de afdelingsleider een volledig overzicht van alle leerlingen met een beperking over de afdeling.
8. De pluscoach en orthopedagoog houden een gesprekje met de leerling ter invulling van de Steinpas.
9. De pluscoach en orthopedagoog maken de Steinpassen aan, sturen deze in een digitale versie naar de leerling (schoolmail) en ouders. De Steinpas wordt tevens in het logboek van Magister geplaatst.
10. De zorgcoördinator deelt een overzicht van de leerlingen die in aanmerking komen voor de aangepaste toetsing met de administratie, waar de aanpassingen in Magister worden genoteerd onder "kenmerk".
11. De mentor verwerkt de gegevens in het groepsoverzicht.
12. De (vak)docenten passen de benoemde aanpassingen toe bij toetsen en examens.

In geval van zij-instromers

In het geval van zij-instromers worden stap 1 en 2 opgepakt door de zorgcoördinator van de afdeling.